

Да запазим Перелик такъв, какъвто е!

Описание и история на случая

Автор: Борислав Сандов

Актуално към април 2016

Описанието на случай **Да запазим Перелик такъв, какъвто е!** е изготвено по проект "Участие за природа", изпълняван от Българска фондация Биоразнообразие в партньорство с Екологично сдружение "За Земята" и Информационна мрежа Блулинк с финансиране в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. <http://ngogrants.bg>. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Българска Фондация Биоразнообразие и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.

1. Увод

През 2007 г. Общинският съвет в Смолян приема Общ устройствен план, който включва огромен ски и туристически комплекс в района на Голям Перелик - най-високият връх в Родопите. **СТЦ Перелик (130 000 дка)** обхваща територии на север землищата на селата Мугла, Гела, Широка Лъка, Солища и др., южно – държавната граница с Гърция и западно гр. Смолян. По-голямата част от територията по проекта влиза в зони по НАТУРА 2000 и директивата за птиците и директивата за местообитанията, като общото покритие на НАТУРА 2000 е над 85% от курорта. Ски курортът засяга територии с уникален ландшафт и изключително високо биологично разнообразие, което включва приоритетни за опазване растителни и животински видове с европейска значимост, сред които естествени гори от черен бор. Общият устройствен план на ски центъра „Супер Перелик” предвиждаше урбанизирането на над 130 кв. км от девствената природа на Родопите, за да бъдат построени хотели с близо 20 хиляди легла, паркинги с близо 8 хиляди места и над 200 км ски писти.

Зад този мегапроект стоят зам. - министри и министри, като явните лица-поддръжници на проекта са лицето Кирил Асенов, представител на кипърски офшорни фирми и смолянският кмет Дора Янкова. След оповестяването на проекта се зараждат инициативни комитети от местното население и се самоорганизират в действия срещу проекта, като в тяхна подкрепа се включват Зелени Балкани и други организации от Коалиция “За да остане природа”. За разлика от други райони на страната, тук местното население е много активно и нетърпимостта към проекта се споделя от не по-малко от 80% от жителите.

2. Етап на казуса

След писмо от Европейската комисия във връзка с петиции и сигнали от страна на български организации, Общинският съвет в Смолян през 2009 г. отменя решението си от 2007 г. за Общ устройствен план, включващ проектът СТЦ Перелик. Основният мотив за отмяната на своето решение се крие в писмото на Европейската комисия, в което се казва, че Община Смолян е нарушила законодателството на ЕС, като е приела Общ устройствен план без екологична оценка, което може да доведе до започване на наказателна процедура срещу България в съда на ЕС в Люксембург. Впоследствие инвеститорът внася проект за намален брой лифтове и писти в най-високата част от първоначално предвидения проект, но след обжалване от страна на граждани и природозащитни неправителствени организации този проект също отпада и по този начин казусът може да се смята за приключен.

3. Подробно представяне на казуса

Всички невероятни билни ливади и пасторални пейзажи се включват в основата на ОУП на бъдещия курорт. Голямата част от тези ливади и гори са държавна и общинска собственост, а около 15-20% са частна собственост. Основният инвеститор в проекта Кирил Асенов предварително чрез процедурите на заменяне на земи е придобил чрез заменки над **6000 дка** ливади и гори с най-висока ландшафтна стойност – ливади по билата и платата на Мурсалица, ливадите по вр. Карлък и др. Повечето от тези територии са били държавна собственост и са една от най-представителната част на българското национално богатство. Проектът предвижда върху тези уникални ливади и гори да бъдат построени голф игрища, 217 км писти, 16 езера за изкуствен сняг и многобройни хотели с общ обем над **25 000 легла**. Площта на курорта от 130 000 дка се формира от отделни ядра, които оградени с външен периметър затварят площ от 500 000 дка. и на практика унищожават (урбанизират) целия вододел на реките Мугленска, Широколъшка и Черна. За нуждите на „Супер Перелик“ държавата замени **над 10 хиляди дка гори на средна цена около 2 лв./м2**.

През 2011 г. инвеститора СТЦ Перелик, представлявано от Кирил Асенов, заведе дело пред ВАС за отменената екологична оценка. На първа инстанция на ВАС делото бе прекратено, след като самия Кирил Асенов беше оттеглил жалбата си.

4. Ключови закононарушения:

- *Българско законодателство*

Решението на Общинския съвет на Смолян за Общ Устройствен План не съдържа задължителната по закон Екологична оценка. Предприети са действия за сигнализиране на ресорните институции.

Множеството непълноти към ОВОС на инвестиционно предложение, появило се на следващ етап, са обект на критика и официални негативни становища. Стига се и до съдебни дела след като доклада по ОВОС получава негативно становище. При достигане на казуса във Върховен административен съд инвеститора се оттегля от делото.

- *Европейско законодателство*

Изпратен е сигнал до Европейската комисия и ОЛАФ във връзка с нарушения по смисъла на Директивите за защита на птиците и на местообитанията, формиращи мрежата от защитени зони “НАТУРА 2000”.

Казусът попадна и в друга петиция до Европейския парламент, която беше не изпратена на 28.04.2008 г., и бе насочена към опазване на зони от НАТУРА 2000, застрашени от застрояване и унищожаване на съществена част от тяхното природно наследство.

Липсва Оценка за въздействието върху НАТУРА 2000 зоните.

- *Международно законодателство*

Пренебрегнати са приети ангажименти от държавата по Европейските норми и стандарти, включително резолюция №6 от 1998 г на постоянния Комитет на Берлинската конвенция, Директива 92/43 ЕЕС и др.

5. Гражданска реакция

Кампанията за спасяване на Перелик от намеренията за изграждане на ски и туристическа зона е съпроводена от почти всички форми на гражданска реакция. Започна се с подписка на местното население, продължи се със сигнали на неправителствени организации, петиция до Европейския парламент, съдебна жалба и граждански натиск, включително чрез протести. Казусът получи широко обществено внимание, особено в градовете Смолян, Пловдив и София.

6. Международна реакция

Жалбата до Европейската комисия и петицията в Европейския парламент изигра ключова роля за развитието на казуса. Към петицията, изпратена от Борислав Сандов, се събра подписка от 13 хил. души, организирана от Зелените и Коалиция “За да остане природа”, с която беше предизвикана активната роля на Комисията по петиции към Европейския парламент и дори последва работно посещение в района на Перелик, за да може евродепутатите лично да се запознаят със съществуващата ситуация.

7. Резултати от кампанията до този момент

Ключово за кампанията се оказа и това, че въпреки многократните опити проектът да бъде “оцветен в зелено”, природозащитното движение не беше подведено и не попадна в мрежата, която Кирил Асенов опитваше да оплете, включително чрез срещи с НПО-та, предложение за меморандум, публично включване в подписка срещу собствения му проект и прочее.

Информацията е актуализирана към април 2016 г. и е подпомогната от проект „Участие за природа“, който се финансира в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. Проектът се изпълнява от Българска фондация Биоразнообразие в партньорство с Екологично сдружение „За Земята“ и мрежа за гражданско действие „Блулинк“.